

Fiche databank goede praktijkvoorbeelden

Titel:

PleinPatrons

Stad/gemeente:

District Borgerhout (stad Antwerpen)

Projecteigenaar:

JES, Kras jeugdwerk en SAS Borgerhout – project Samen Op Straat (SOS)

Projectomschrijving:

Het project 'PleinPatrons' is in 2015 ontwikkeld door JES Antwerpen in samenwerking met KRAS jeugdwerk en Samen Op Straat (SOS) op vraag van het Antwerpse district Borgerhout, om sociale toegankelijkheid van de lokale pleinen te verbeteren. Door lokale jongeren tussen de 18 en 25 jaar op te leiden tot animator en in te zetten als 'pleinpatrons' trachten de drie jeugdwerkpartners de sociale cohesie, toegankelijkheid en veiligheid op de pleinen te vergroten. De 'PleinPatrons' staan in om activiteiten die plaats vinden op de pleinen mee in goede banen te leiden. Daarnaast zijn de PleinPatrons ook contactpersonen voor de buurt om hun bezorgdheden rond de pleinwerking te uiten.

Indicatoren:

Jeugdwerk; Jongeren; Pleinwerking; Veiligheid; Animator; Sociale cohesie

Projectaanpak/proces:

Het project van 'PleinPatrons' draait rond de jongeren tussen de 18 en 25 jaar die als 'PleinPatron' fungeren en werken op verschillende pleinen in de wijk/buurt. Sedert 2015 is PleinPatrons actief op volgende pleinen in Borgerhout: Bloemstraat, Luitenant Naeyaertplein, Krügerplein/Vinçotteplein en Ter Lo plein. Een PleinPatron heeft de taak om van een plein een plaats te maken waar iedereen welkom is, waarbij hij of zij de heersende dynamiek van het plein in acht neemt.

Een PleinPatron:

- stimuleert ontmoeting op het plein
- is aanspreekbaar tijdens evenementen
- ondersteunt activiteiten
- informeert en verwijst door
- heeft een voorbeeldfunctie
- communiceert rustig en duidelijk
- geeft en krijgt vertrouwen
- kan omgaan met moeilijke situaties
- overlegt met zijn coach als hij in een dilemma zit (zie omkadering)

Taken

Het takenpakket van een PleinPatron is tweeledig. Enerzijds moet hij de werking op het plein verbeteren. Dit kan door sport en spel te organiseren, maar ook door als vertrouwenspersoon op te treden voor de jongeren die actief zijn op het pleintje. Door andere jongeren te betrekken bij de werking van het pleintje wordt het vertrouwen in elkaar groter, waarna er op een respectvolle manier met elkaar omgegaan kan worden en er minder

conflicten ontstaan. Ook proberen de PleinPatrons iedereen te betrekken op het pleintje door een brede selectie aan activiteiten te organiseren. Anderzijds biedt de PleinPatron ook ondersteuning aan evenementen die georganiseerd worden op het plein. PleinPatrons is gestart vanuit de bezorgdheid van het Antwerpse district Borgerhout dat er weinig connectie was tussen organisatoren van evenementen en de jongeren die (dagelijks) actief zijn op het plein. De PleinPatron speelt een bemiddelende en ondersteunende rol tussen de organisator van het evenement en de buurt. Voordat de PleinPatrons actief waren, ontstonden er vaak discussies tussen de jongeren en een organisator. Voor veel jongeren in de buurt is zo'n plein de voornaamste bron van ontspanning. De komst van een activiteit kan ervoor zorgen dat ze het plein niet meer (optimaal) kunnen benutten. Dit zorgt vaak voor wrevel. De PleinPatrons gaan de dialoog aan voor het evenement op het plein van start gaat om tot een goed compromis te komen. Zo is er bij de aanleg van enkele voetbalveldjes, na bemiddeling van de PleinPatron, een oplossing gevonden om evenementen te laten doorgaan zonder het voetbalveldje te versperren.

Opleiding

Een eerste stap om het PleinPatrons-project uit te voeren is het vinden van mogelijke PleinPatrons. Pleinpatrons hanteert een bottom-up aanpak. Zo worden jongeren met interesse in vindplaatsgericht jeugdwerk gestimuleerd om PleinPatron te worden. PleinPatron-kandidaten worden doorlopend gezocht door coaches binnen de bestaande jeugdwerkingen van JES, KRAS en Samen Op Straat (SOS). De coaches zijn jeugdopbouwwerkers die actief zijn in de wijken/buurt van de pleinen. Zij zijn ook gekend in de buurt. De kandidaten voor PleinPatrons zijn in de eerste plaats gebruikers van de verschillende pleinen, waardoor ze al in contact zijn gekomen met de coaches. Zodra ze door de coaches worden gevraagd, kunnen de kandidaten starten met hun opleiding van PleinPatron.

De opleiding tot PleinPatron bestaat uit twee delen. Eerst volgen de kandidaten een animatorcursus, gevolgd door een vormingspakket dat zich meer richt op vindplaatsgericht werk. Zodoende dat de kandidaten in staat zijn om animator te zijn in de openbare ruimte of tijdens publieke evenementen. Na het afronden van de opleiding krijgen de PleinPatrons tevens een erkend Antwerps certificaat via ComPas.

Inzet

Eenmaal opgeleid zijn de PleinPatrons klaar om ingezet te worden. Zoals reeds vermeld, worden de PleinPatrons in Borgerhout ingezet op vier pleinen. Namelijk de Bloemstraat, Luitenant Naeyaertplein, Krügerplein/Vinçotteplein en Ter Lo plein. Momenteel wordt er doorheen het jaar maandelijks een aanwezigheid van twee PleinPatrons per plein voorzien. Tijdens de schoolvakanties wordt de aanwezigheid opgeschroefd naar twee keer per week de aanwezigheid van twee PleinPatrons per plein. Tijdens de zomervakantie is er zes weken lang twee keer per week aanwezigheid voorzien van twee PleinPatrons. Een aanwezigheid van PleinPatrons doorheen het jaar zorgt ervoor dat ze gekende gezichten zijn voor de jongeren die gebruik maken van het plein. Zo hebben de jongeren op het plein niet het gevoel dat er een vreemde PleinPatron op het plein aanwezig is. De PleinPatrons hebben ook altijd een T-shirt of trui aan waarop het logo van PleinPatrons zichtbaar is.

Tijdens evenementen die plaats vinden op de pleinen worden PleinPatrons ook ingezet. Voor eendaagse evenementen wordt de aanwezigheid van twee PleinPatrons voorzien. Tijdens het event worden de PleinPatrons bijgestaan door hun coach, die als klankbord dient voor hun bezorgdheden en waakt over de dialoog tussen de eventorganisator en de PleinPatrons. Zo voorziet de coach ondersteuning tijdens de voorbereidende gesprekken met de

eventorganisator, voor het bepalen van de rol van de jongere en de uitvoering ervan tijdens het event, alsook tijdens de evaluatie van het evenement. Dit laatste om de PleinPatrons bij te staan in de lessen die getrokken kunnen worden uit het event.

Omkadering

De omkadering van de PleinPatrons wordt verdeeld onder de drie jeugdwerkingspartners (JES, KRAS en SAS). Elk van de jeugdwerkingspartners heeft een of meerdere pleintjes toegewezen gekregen. Per organisatie worden er twee coaches voorzien. Doorheen het jaar komen alle coaches samen op vier intervisiemomenten. Tijdens de intervisies wordt er kennis uitgewisseld, expertise opgebouwd en wordt de verdere aanpak en ondersteunende methodiek verder verfijnd. De intervisiemomenten zijn zeer belangrijk voor de werking van PleinPatrons, aangezien zowel de inhoud, methodiek als het programma worden afgestemd tijdens deze momenten.

Naast de intervisiemomenten worden er ook een aantal bijeenkomsten voorzien met de PleinPatrons, waar de coaches ondersteuning bieden. Tijdens deze momenten is er plaats voor:

- de verdere vorming van de PleinPatrons,
- uitwisseling van praktijken en ervaringen,
- verfijning van de positionering van de PleinPatrons in hun buurt,
- vraaggerichte intervisie rond cases.

Deze intervisies vinden afwisselend plaats bij de drie partners.

Toekomst

In Borgerhout zijn de 'pleinpatrons' in 2015 opgestart en slaagt de methodiek er in om werking op de pleintjes te verbeteren. Momenteel wordt er verder uitgebreid naar de Antwerpse wijk Kiel en het district Deurne.

Middelen:

Voldoende budget voor personeelslasten en groepsactiviteiten. Voor de werking van Pleinpatrons in 2018 heeft het district Borgerhout een nominatieve toelage van 15.000,00 euro aan JES voorzien waarmee de organisatie van het project bekostigd wordt. De PleinPatrons werken tevens op vrijwilligersbasis en krijgen bij evenementen een kleine vergoeding.

Partners:

District Borgerhout van de stad Antwerpen

JES

KRAS Jeugdwerk

SAS Borgerhout – project Samen Op Straat (SOS)

Doel(groep):

Jongeren, wijk/buurt

Leerpunten:

Het is belangrijk om jongeren te vinden die oprecht geïnteresseerd zijn om een goede 'pleinpatron' te zijn. Het is goed mogelijk dat veel jongeren zich aanbieden. Al is het mogelijk

dat sommige van deze jongeren niet de juiste bedoelingen hebben. Als PleinPatron krijg je meer verantwoordelijkheid en gezag op de pleintjes. Dit dient om de werking/gebruik op het pleintje beter af te stemmen zodat iedereen voldoende aan bod komt. Bij PleinPatrons met verkeerde bedoelingen kan dit een averechts effect teweeg brengen. De coaches moeten bij de selectie van PleinPatrons goed rekening houden met de intenties van de jongeren.

De PleinPatrons dienen niet als bewaker om de overlast te controleren. De taak van een PleinPatron is om de sociale samenhang tussen intensieve gebruikers en occasionele gebruikers van pleinen te bewerkstelligen. De PleinPatron staat ook niet in rechtstreeks contact met de politie en de politie mag de PleinPatron niet gebruiken als 'informant'. Indien dit gebeurt, is de kans enorm groot dat het vertrouwen van de jongeren in de PleinPatron verloren gaat. Bij gebeurtenissen die de PleinPatron niet alleen kan oplossen, zal hij steeds zijn coach contacteren. Het is dan aan de coach om verdere stappen (politie of jeugdwerkingsdiensten) te ondernemen

De coaches moeten de PleinPatrons goed opvolgen en aansturen. Eens de PleinPatrons actief zijn op de pleintjes, moeten de coaches ook de jongeren tussentijds evalueren. Indien er zaken zijn die niet goed zitten, waardoor de werking niet optimaal verloopt, is het belangrijk om hier tijdig en gepast op te reageren. Bij tussentijdse evaluaties en samenkomsten tussen coaches en PleinPatrons kunnen de plooiën terug glad gestreken worden. De coaches dienen ook als luisterend oor voor de PleinPatrons.

Na afloop van evenementen is het belangrijk om evaluatiemomenten te voorzien. Bij de organisatie van evenementen op de verschillende pleintjes gaan de PleinPatrons ondersteunend te werk. Zo zorgen ze er mede voor dat het event in goede banen wordt geleid. Hiervoor gaat de PleinPatron onder meer in dialoog met de buurt en de intensieve gebruikers van het plein. Overleg voor het event met de organisatie is noodzakelijk om de rol van de jongeren op het plein tijdens het event duidelijk te maken. Het is echter even noodzakelijk om nadien een evaluatiemoment te houden tussen de organisatoren en de PleinPatrons. Tijdens zo'n evaluatiemoment tussen beide partners komen de goede punten en verbeterpunten aan bod. Dit geeft ook de kans aan de PleinPatrons om de feedback van intensieve pleingebruikers door te geven. Zo kan men bij een volgend event leren uit de evaluatiemomenten.

Vergeet ook niet de meisjes op de pleintjes. Veel van de activiteiten van de PleinPatrons zijn gericht op jongens. Dit komt doordat het overgrote deel van (intensieve) pleingebruikers jongens zijn. Meisjes zijn meer dan welkom op deze activiteiten, toch is dit niet altijd op hun maat gemaakt. Hierdoor start men met de 'PleinPatrona's'. Dit zijn vrouwelijke PleinPatrons die dezelfde taken hebben als hun mannelijke tegenhanger, maar ook rekening houden met de noden van de meisjes op de pleintjes. PleinPatrons fungeren vaak ook als vertrouwenspersoon voor de jongeren op de pleintjes en voor meisjes is het niet altijd even gemakkelijk om op een mannelijke PleinPatron toe te stappen met hun problemen. Bij de PleinPatrona's voelen de meisjes zich meer op hun gemak. Dit betekent evenwel niet dat meisjes en jongens gescheiden (moeten) worden op de pleinen.

Contactinfo/contactpersoon:

Filip.balthau@jes.be (JES Antwerpen)

Links:

http://www.jesexpertise.be/downloads/10XJES_5_scherm.pdf

<https://www.jes.be/blog.php?id=158>

Publicaties:

Een handboek wordt uitgewerkt en zal weldra beschikbaar zijn via JES Antwerpen.